

Riigikontrolli 2010. a auditiaruanne Pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise tulemuslikkus (3 aastat hiljem)

Jäätmepäev
10. aprill 2014

Tarmo Olgo
Riigikontroll

Mida Riigikontroll auditeeris?

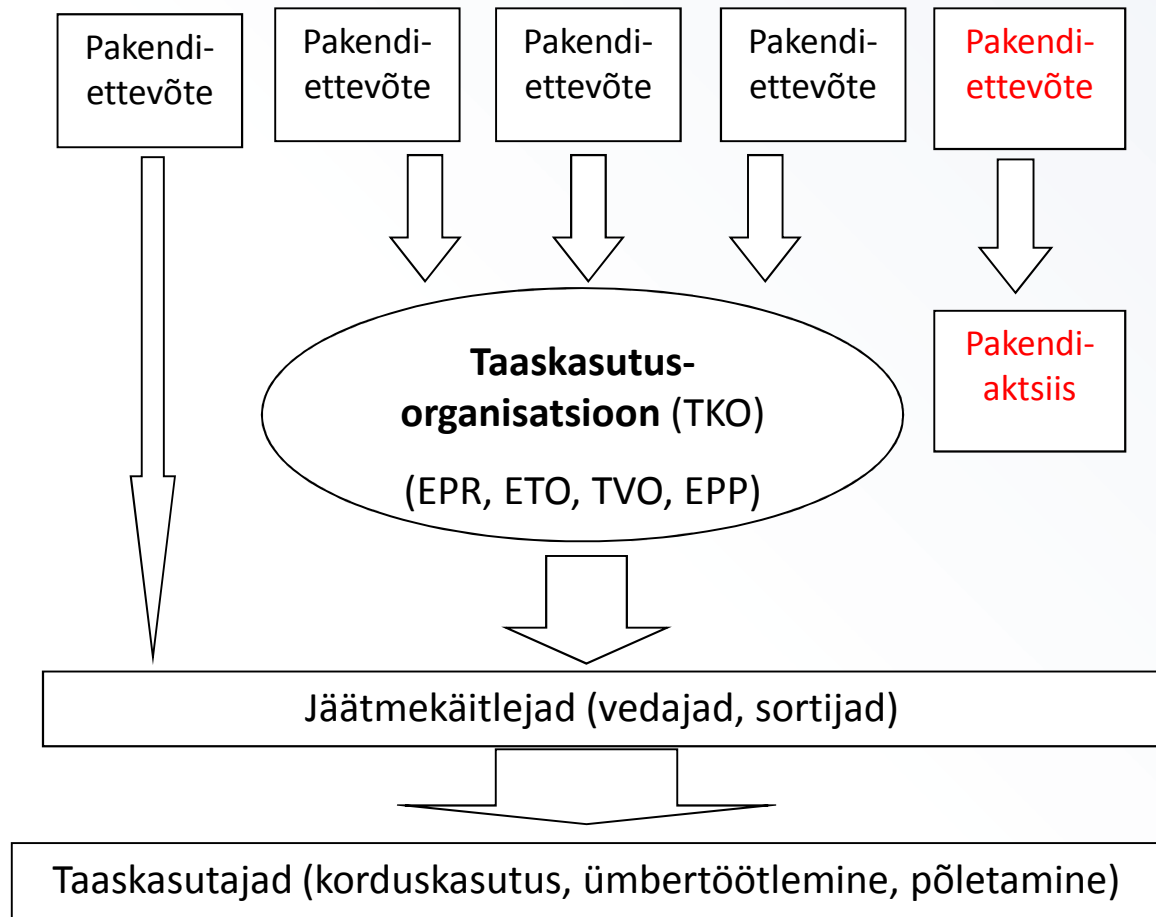
- Kas pakendijäätmete puhul on tagatud jäätmete taaskasutamine sihtarvude ulatuses?
- Kas pakendijäätmete kogumise korraldus tagab nende jäätmete olmejäätmetest eraldi kogumise?

Tootja vastutus pakendijäätmete kogumisel ja taaskasutamisel

Ettevõtte vastutab oma toodete pakendamise ja materjalide valimise eest, s.h maksab kogumise ja taaskasutusse suunamise eest

Üldjuhul annavad pakendiettevõtjad oma kohustused üle TKOdele

Auditi olulisemad järeldused

- Tootja vastustuse põhimõte ei ole täiel määral rakendunud
- Pakendiregister ei ole usaldusväärne
- Järelevalve pakendiettevõtete ja TKO'de üle on puudulik

Eesti riik ei täitnud taaskasutuse sihtarve (2008, 2009, ... 2011)

Pakendimaterjal	Sihtarvud		2009 Teke: 161 579 t		2010 Teke: 157 907 t		2011 Teke: 193 029 t	
	Ringlussevõtt	Taaskasutus	Ringlussevõtt	Taaskasutus	Ringlussevõtt	Taaskasutus	Ringlussevõtt	Taaskasutus
klaas	70	70	90	90	43	43	65	65
plast	45	55	27	28	33	43	40	47
paber ja kartong	70	70	69	69	83	85	79	82
metall	60	60	36	36	61	61	63	63
puit	20	45	81	86	63	99	72	89
kokku	55	60	57	59	56	62	63	67

Kuhu kaovad jäätmed?

- Keskkonnaministeeriumi arvutuste kohaselt tekib Eestis rohkem pakendijäätmeid, kui taaskasutusorganisatsioonid seda deklareerivad:
 - 2008 vahe 45%: KEM 214 500 t , TKO 118 000 t
 - 2011 vahe 40%: KEM 193 000 t , TKO 116 200 t
- Riigikontrolli hinnangul võis riigil 2009 aastal jääda ligikaudu 60 mln eurot pakendiaktsiisi saamata

Pakendiaktsiis

aasta	laekumine (tuh eur)
2009	30
2010	10
2011	197
2012	276
2013	374

Pakendiregister

- Pakendite turule toomise ja taaskasutamise andmed ei ole usaldusväärsed
- Taaskasutusorganisatsioonid ei auditeeri pakendiregistrile esitatavad andmeid
- Riik ei kontrolli registriandmete õigsust

Järelevalve pakendiettevõtete ja TKOde üle oli 2010 puudulik:

- Keskkonnainspektsioon (KKI) ja Maksu- ja Tolliamet (MTA) ei suutnud otsustada, kumb peaks kontrollima pakendite turule toomise andmeid.
- KKI ja MTA ei olnud kontrollinud mitte ühegi taaskasutusorganisatsiooni kuuluva pakendiettevõtte poolt esitatud pakendite turule laskmise andmete õigsust.
- KKI-l puudusid oskused kontrollida ettevõtjate pakendite turule toomise andmeid ja taaskasutusorganisatsioonide finantssuutlikkust.
- Keskkonnainspektsioon ei kontrollinud piisavalt pakendijäätmete taaskasutamise tõendamist.

Riigikontrolli soovitusel (1)

- Muuta TKOde akrediteering tähtajaliseks
- Sõnastada selgemalt nõuded TKOde tegevusülevaadete sisule
- Täpsustada pakendiauditi sisunõudeid (auditeerima peaks, kui palju on mingist materjalist pakendeid turule toodud, millise meetodiga on koguseid arvatud, kuidas on jäätmete taaskasutus tõendatud)
- Võimaldada teha pakendiregistris detail- ja koondpäringuid
- Teha kohustuslikuks maksta pakendiaktsiisi või osa sellest pakendite turule toomise hetkel ning maksta see tagasi, kui pakendiette võte või TKO on tõestanud taaskasutamist

Riigikontrolli soovitusel (2)

- Kohaldada pakendiaktsiisi kõigil juhtudel, kui ei ole kinni peetud pakendiaruande esitamise tähtaegadest või esitatakse auditeerimata andmeid
- Reguleerida selgemini pakendijäätmete taaskasutuse põhimõtted ja täpsustada, kellel on õigus väljastada taaskasutustõendeid
- Tagada, et Keskkonnainspeksioon kontrolliks TKOde akrediteerimistingimustele vastavust ja kogu pakendijäätmete ahelat tekkest taaskasutamiseni
- Tagada, et Keskkonnainspeksioon kontrolliks kõiki TKOsid, suuremaid pakendiettevõtjaid ja TKOdega mitteliitunud ettevõtjaid

Inimesed

- Üle poole Eesti elanikest **ei tea**, et pakendijäätmeid saab **tasuta ära anda**. Pakendijäätmeid sorditakse vähe.
- Pakendijäätmete liigiti kogumise süsteem on elanike jaoks **ebamugav ja keeruline**
- Taaskasutusorganisatsioonid **ei teavita** elanikkonda piisavalt ja teevad vähe pingutusi **konteinervõrgustiku arendamisel**

Omavalitsused

- Omavalitsused **ei suuda** taaskasutusorganisatsioonide tegevust **suunata ega kontrollida**:
 - konteinervõrgustik on ebapiisav, konteinereid jääb vähemaks
 - konteinereid ei tühjendata piisavalt sageli
 - osad omavalitsused maksavad konteinerite või tühjendamise eest ise

Riigikontrolli soovitused (3)

- Täpsustada TKOde kohustust elanikkonda teavitada
- Täpsustada nõudeid pakendikonteinerite märgistusele
- Täpsustada nõudeid pakendikonteinerite paigutamise tihedusele
- Rakendada rangemaid sunnivahendeid pakendiseaduse mitterakendamise korral

Aitäh!

Aruanne on kättesaadav:

www.riigikontroll.ee > [Publikatsioonid](#) > [Auditiaruanded](#) >
[Keskkonnaministeerium](#) > **2010**